

ØKONOMI

Nye ord, sidene 134–136

Norsk	Morsmål	Setning med ordet
å produsere		
en produksjon		
å handle		
en handel		
en tjeneste		
en faktor		
en helhet		
sannsynligvis		
å skifte		
et skifte		
å føre til		
å påvirke		
en koloniherre		
en råvare		
gummi		
å variere		
variert		
et næringsliv		
en nedgang		
en økonomisk nedgang		
en erfaring		
en kunnskap		
å arve		
en arv		
å oppleve		
en grense		
verdifull		
å oppdage		
en naturressurs		
i tillegg		

ØKONOMI

Vi leser lange ord. Hvilken del av ordet har mest trykk? Sett strek.

pro-du-se-re pro-duk-sjon tje-nes-te fak-tor

sann-syn-lig-vis på-vir-ke var-i-er-e var-i-ert

nær-ings-liv ø-ko-no-mi ø-ko-no-misk er-far-ing

opp-le-ve ver-di-full opp-da-ge ress-urs

Eksempelsetninger med noen ord. Sett kryss hvis du forstår setningen.

		Forstår
en produksjon	Det er en stor produksjon av forskjellige slags varer på fabrikker i Kina.	
en faktor	Hvilke faktorer er viktige for at barn skal lære mye på skolen? Læreren er en veldig viktig faktor. En god lærer er viktig. Gode lærebøker er også en viktig faktor. Foreldrene er også en viktig faktor. Hvis foreldrene er interesserte og kan hjelpe barna, er det viktig.	
en helhet	Alle de forskjellige faktorene blir til sammen en helhet.	
en nedgang	I 2015 ble økonomien i Norge og mange andre land dårligere. Det var økonomisk nedgang.	
en erfaring	Han har jobbet som lærer i tjue år. Han har tjue års erfaring som lærer. Hun har kjøpt mange varer på internett. Hun har ikke dårlige erfaringer med det.	
en arv	Han fikk en stor arv da foreldrene døde. Det som har skjedd i Norge gjennom mange hundre år, er den historiske arven i Norge.	

ØKONOMI

føre til	Det har snødd mye i natt. Det har ført til mange problemer i trafikken. Prisen på kaffe har gått ned. Dette har ført til økonomiske problemer i land som produserer mye kaffe. Det har blant annet ført til at mange mennesker har mistet jobben sin.	
i tillegg	Hun jobber fort. I tillegg jobber hun nøyaktig. Han tjener 150 kroner i timen. Han får 30 kroner i tillegg når han jobber om kvelden. Både kulturen, historien og geografien til et land er viktig for økonomien. I tillegg er økonomien i hele verden viktig.	
variere variert	Klimaet i verden varierer. Det er ikke alltid det samme. I noen perioder er det kaldere, i noen perioder er det varmere. Det er mye forskjellig landskap i Norge. Det er fjell, daler, fjorder, skog, dyrket jord. Landskapet er variert. Du må spise mye forskjellig mat slik at kroppen din får forskjellige næringsstoffer. Du må spise variert mat. I noen land er bare én type råvare veldig viktig for økonomien. Disse landene har ikke en variert økonomi.	

ØKONOMI

Spørsmål og oppgaver

- 1** I grunnboka kan du lese om fem faktorer som er viktige for økonomien i et land. Hvilke faktorer er det?

- 2** Gi et eksempel på hvordan et lands kultur kan være viktig for økonomien i et land.

- 3** Gi et eksempel på hvordan politikken kan være viktig for økonomien i et land.

- 4** Hvorfor har kolonitiden blitt en viktig faktor for økonomien i noen land?

- 5** Norge har en lang kyst, og Norge har kontroll over havområdene utenfor kysten. Disse havområdene har vært og er viktige for Norges økonomi. Hvilke viktige ressurser finnes i havet utenfor kysten av Norge?

ØKONOMI

6 Libya er et land i Nord-Afrika.

Store deler av dette landet er ørken, og derfor må landet kjøpe mye mat fra utlandet, for eksempel korn. Det er mye olje i Libya, og landet har tjent mye penger på oljen. Derfor har Libya vært et av de rikeste landene i Afrika. Men utenlandske firmaer har hatt problemer i Libya, blant annet fordi det har vært og er mye korrupsjon.

I 2011 brøt det ut borgerkrig i Libya. Diktatoren Gaddafi ble drept. Også i dag er det mange konflikter i landet, og forskjellige grupper har kontroll over forskjellige deler av landet. Mye er ødelagt: veier, skoler, sykehus, kontorer og mer. Økonomien i landet er mye dårligere i dag på grunn av krigen. Landet produserer mye mindre olje fordi det er konflikt og kaos.

a Ut fra det du har lest over: Hvilke geografiske faktorer er viktige for Libyas økonomi?

b Hvilke historiske faktorer er viktige for Libyas økonomi i dag?

c Hvilke kulturelle faktorer har vært og er viktige for Libyas økonomi?

d Hvilke politiske faktorer er viktige for Libyas økonomiske situasjon i dag?